

Historia

HISTORIA SZKOŁY W BUDZISZEWKU

Wieś Budziszewo (w końcowych latach XIX i XX wieku zwane Budziszewkiem) w wieku XVII/XVIII było w posiadaniu Tomickich, a od 1770 roku Łubieńskich z wielkopolskiego rodu Pomianów. Od 1827 roku było własnością Józefa i Konstancji z Bojanowskich.

To dzięki niej Adam Mickiewicz gościł w Budziszewku (wrzesień 1831 rok).

W drugiej połowie XIX wieku spadkobiercy posiadłości Łubieńskich parali się z coraz większymi trudnościami ekonomicznymi. Ostatni właściciel, Stanisław Łubieński popadł w poważne długi i w 1878 roku był zmuszony sprzedać Budziszewko. Nowym nabywcą był rotmistrz niemiecki z Biedruska Albrecht Treskow, potomek udziałowca banku berlińskiego von Treskowa.

W następnych latach Treskow cały nabyty majątek (kilka tysięcy hektarów razem z Budziszewicami) przeznaczył na cele kolonizacyjne. Właścicielami stali się osadnicy niemieccy wyznania ewangelickiego. Brakowało Niemcom budynku spełniającego rolę kultu. To też pałac, który stał się własnością gminy ewangelickiej został przeznaczony na ten cel. W części środkowej wyburzono stropy budując w ich miejsce dwukondygnacyjną kaplicę, z chórem i dwoma pomieszczeniami towarzyszącymi.

W 1905 roku od strony północno - zachodniej na skraju parku pobudowano dom (pastorówka) o ciekawej sylwetce architektonicznej, w którym zamieszkała rodzina pastora. Na skarpie obok pałacu zbudowano dzwonnice z trzema dzwonami. W 1945 roku dzwony przeniesiono do miejscowego kościoła. Po wojnie (1945 rok) pastorówka została zamieszkała przez rodziny polskie, a po utworzeniu parafii w 1958 roku została przekazana na potrzeby kościoła (plebania).

Po zakończeniu I wojny światowej i odzyskaniu niepodległości, część Niemców powróciła do Rzeszy sprzedając swoje gospodarstwa. Nabywcami tych gospodarstw były rodziny polskie. W okresie międzywojennym wieś Budziszewko zamieszkiwało:

- 37 rodzin niemieckich w tym 31 rolników;
- 38 rodzin polskich w tym 24 rolników

Nabywcami gospodarstw ponemieckich byli następujący rolnicy: Gajewski Władysław, Bąk, Urbanek, Pawełek Jan, Wasilewski Tomasz, Chlebda Antoni, Mikulski Franciszek, Mucha Jan, Markwitz Jakub, Pilecki Józef, Klinger Antoni, Samolak Michał, Piątkowski Antoni, Majcherczyk Józef, Ratajczak Franciszka i Bolesław, Kowalski Franciszek, Samolak Józef, Cieślak Jan, Broda Jan, Hauka Michał, Witkowski Stanisław, Tylkowski Jan, Rymarski Wincenty i Franciszek, Woziński. Wśród podanych 14 rodzin polskich Piątkowski Józef kupił okazały (dwu-rodzinny) budynek mieszkalny, który do dzisiaj jest w bardzo dobrym stanie. 11 rodzin zamieszkiwało w domach komorniczych (o niskim standardzie), które były własnością rolników. Należność za czynsz komorniczy odpracowywali na gospodarstwie ustaloną ilość dni pracy. Rodziny swoje utrzymywali pracując przeważnie u rolników w sezonie letnio - jesiennie - wiosennym.

Dzieci osadników niemieckich dowożono do szkoły niemieckiej, w Rogoźnie. Dzieci polskie w początkowych latach 20 -tych XX wieku chodziły do czteroklasowej szkoły w Studzieńcu, w której program nauczania realizowany był przez jednego nauczyciela. W oparciu o informacje uzyskane od mieszkańców Budziszewka w roku 1924 lub 1925 powstała szkoła w Budziszewku w budynku pałacowym prowadzona przez jednego nauczyciela. W części południowej na parterze przeznaczono dwa duże pomieszczenia na ten cel. W części północnej zamieszkała nauczycielka pani Helena Zygmantowska, która prowadziła szkołę do rozpoczęcia drugiej wojny światowej. Do szkoły uczęszczały dzieci rodzin polskich i niemieckich. Dzieci realizowały naukę w I klasie jeden rok, w klasie II jeden rok, w klasie III dwa lata, w klasie IV trzy lata. Po

siedmiu latach nauki uczeń uzyskiwał świadectwo czwartej klasy (tym samym wypełniając obowiązek szkolny). Jednak nie uzyskał uprawnienia do podjęcia nauki w szkole średniej. Dla ukończenia pełnej szkoły powszechnej uprawniającej do podjęcia dalszej nauki część dzieci, których rodzice posiadali odpowiednie środki finansowe chodziła do Skoków. Dzieci rodzin niemieckich były dowożone do szkoły w Rogoźnie.

Po zakończeniu wojny pani Helena Zygmantowska nie wróciła do Budziszewka. Od lutego 1945 roku czyniono starania nad zorganizowaniem nauki szkolnej w Budziszewku w tak zwanym pałacu. Prace organizacyjne objął kierownik szkoły pan Józwiak Wojciech (były nauczyciel kierujący czteroklasową szkołą w Studzieniu). Po zakończeniu wojny władze szkolne miały do dyspozycji zaledwie około 30% dawnych nauczycieli, 70% budynków bez pomocy naukowych i podręczników.

3 marca 1945 roku w uroczystym nastroju rozpoczęto zajęcia szkolne. Na podjęcie nauki w dniu wyzwolenia czekało 12 roczników polskich dzieci (w tym 6 roczników polskiej szkoły nie widziało). Do szkoły zostało zapisanych 56 dzieci. Po przeegzaminowaniu utworzono trzy klasy: I, II i III.

3 listopada 1945 roku dla starszych roczników utworzono kurs wieczorowy, który liczył 32 słuchaczy. Zajęcia odbywały się w godzinach wieczornych. Kurs trwał do końca kwietnia 1946 roku. Dalsze zajęcia odbywały się w szkole w Rogoźnie do połowy czerwca i ukończyły się egzaminem.

Rok szkolny 1946/47

Nauka rozpoczęła się przy jednej sile nauczycielskiej przy udziale 60 uczniów. Zajęcia odbywały się w oddziałach łączonych. Klasa I - 11 uczniów + II - 12 uczniów, klasa III - 15 uczniów + IV - 22 uczniów.

Rok szkolny 1947/48

Ogólna liczba uczniów wynosiła 48. Program nauczania realizował jeden nauczyciel w klasach łączonych - I + II - 15 uczniów, klasy III + IV - 33 uczniów.

Rok szkolny 1948/49

Obwód szkolny składa się ze wsi: Budziszewko i Studzieniec. Szkoła liczy już 99 uczniów. Zatrudnionych jest dwóch nauczycieli - pan Józwiak Wojciech (kierownik) i pan Karczmarek Stefan, którzy realizują program sześcioklasowej szkoły w oddziałach łączonych. Klasy liczyły: I - 16 uczniów, II - 8 uczniów, III - 19 uczniów, IV - 23 uczniów, V - 23 uczniów, VI - 10 uczniów

Rok 1950

Na zewnętrznej ścianie pałacu wbudowano tablicę upamiętniającą pobyt Adama Mickiewicza.

Rok szkolny 1949/50

Utworzono już siedmioklasową szkołę. Obwód szkoły obejmuje miejscowości: Budziszewko, Studzieniec, Budziszewcie (powiat Wągrowiec), część Potrzebanowa (powiat Wągrowiec), a w późniejszych latach Nienawiszcz

Pałac jako budynek szkolny zupełnie był niedostosowany do prowadzenia zajęć z programem szkoły siedmioklasowej. Poza dwoma większymi izbami reszta pomieszczeń o bardzo małej powierzchni. Dojście do klas było utrudnione z powodu nieodpowiedniego umieszczenia klatki schodowej. Czwartą izbę lekcyjną trzeba było umieścić w ciasnej i wilgotnej piwnicy.

Od 1956 roku były ciągłe starania o kapitalny remont pałacu i jednoczesną przebudowę wnętrza dostosowującego do potrzeb szkoły oraz wygospodarowanie kilku mieszkań nauczycielskich

Rok 1964

Wieś Budziszewko doczekało się wreszcie elektryfikacji.

18 grudnia 1964 roku o godzinie 19⁰⁰ zabłyśło światło w naszej szkole. Nie muszę opisywać radości uczniów, nauczycieli i mieszkańców z tego oczekiwanego faktu. Od tej chwili nastąpiła rewolucyjna zmiana w życiu społeczności wsi. Energia elektryczna umożliwiła wprowadzenie do życia społecznego i gospodarczego dotychczasowe osiągnięcia cywilizacyjne. Szkoła, więc z wyprzedzeniem gromadziła sprzęt, który można było uruchomić jedynie dzięki energii elektrycznej. Za zapracowane pieniądze (zalesianie, prace wykopkowe w PGR, zbiórka surowców wtórnych) zakupiono następujący sprzęt: radio, wzmacniacz, głośniki, adapter, płyty, piecyk do pieczenia, gotowania, prociż, żelazko elektryczne, a 1 września 1965 roku telewizor. Zdobyty sprzęt był bardzo intensywnie wykorzystywany przez nauczycieli w procesie realizacji zadań dydaktyczno - wychowawczych.

Po kilkuletnich daremnych zabiegach i konsultacjach różnych komisji fachowców stwierdzono, że koszt remontu i przebudowy przewyższy wartość budynku, który nie był własnością oświaty, a należał od 1945 roku do Państwowego Funduszu Ziemi

W tym stanie rzeczy okazało się niemożliwe zdobycie kredytów nawet na remonty bieżące. Wobec tego czyniono silne starania u władz powiatowych i wojewódzkich wybudowania nowego budynku szkolnego. Wreszcie w 1964 roku zapadła pozytywna decyzja; jednak wybudowania tylko szkoły typu pawilonowego. Dalsze starania (2 lata) doprowadziły do zgody władz kuratorskich na budowę szkoły piętrowej z salą gimnastyczną i budynku mieszkalnego dla dwóch rodzin nauczycielskich. W tym miejscu zaczęły się poważne dyskusje nad lokalizacją budynków. W okresie okupacji w parku gromadzkim wiele drzewostanu wycięto i pobudowano baraki dla młodzieży niemieckiej. Po rozebraniu i usunięciu ich pozostało wiele wolnych powierzchni. Ówczesny dyrektor szkoły pan Marian Sokołowski zaproponował i przekonał władzę miejscowe i lokalne by szkołę i budynek mieszkalny oraz małą architekturę zlokalizować w istniejącej już zieleni parku z zabytkowymi drzewami, pamiętającymi czasy Adama Mickiewicza w Budziszewku, która będzie stanowić harmonijną całość. Tym bardziej, że za zgodą władz gminnych i mieszkańców wsi cały park został powierzony opiece szkoły, a który dotychczas był bardzo zaniedbany i różnie użytkowany. Propozycja została przyjęta. Natychmiast przystąpiono do opracowania odpowiednich planów (dokumentacji).

We wrześniu 1967 roku następuje zagospodarowanie terenu budowy przez Pilskie Przedsiębiorstwo Budowlane. Prace rozpoczęto od pobudowania parkanu wokół całego parku (670 metrów). Następnie przy pomocy ciężkiego sprzętu zostają w szybkim tempie wykonane następujące prace:

- doprowadzenie wody z terenu gorzelni,
- budowa kolektora odprowadzającego ścieki i wodę deszczową,
- prace ziemne pod budowę budynków,
- wykopy fundamentowe i ławy betonowe,

06 grudnia 1967 roku grono nauczycielskie zostaje poproszone przez pracowników budowlanych o wmurowanie pierwszej cegły pod budowę domu nauczyciela.

01 marca 1968 roku Przewodniczący Komitetu Budowy Szkoły pan Stanisław Pinczyński kierownik miejscowej gorzelnii, przewodniczący Komitetu Rodzicielskiego pan Jan Zenger oraz dyrektor szkoły pan Marian Sokołowski dokonują wmurowania pierwszej cegły pod budowę nowej szkoły.

22 czerwca 1968 roku po raz ostatni obchodzono zakończenie roku szkolnego w budynku pałacowym.

9 września 1968 roku Pilskie Przedsiębiorstwo Budowlane zakończyło budowę szkoły.

W następnych dniach rozpoczęto już przeprowadzanie się do nowego budynku i zagospodarowywanie pomieszczeń. Także w dniu tym został oddany jednorodzinny budynek mieszkalny.

Budowa szkoły i budynku mieszkalnego trwała tylko jeden rok (od września do września). Pozostała jedynie do wykonania mała architektura (boiska sportowe, bieżnie, ukształtowanie terenu).

27 października 1968 roku następuje uroczyste otwarcie nowego budynku typu miejskiego

Szkoła posiada:

- gabinet fizyko - chemiczny,
- gabinet biologiczny,
- klasy pracownie (4 izby),
- szatnię,
- pracownię zajęć praktycznych wyposażoną w warsztaty i narzędzia,
- salę gimnastyczną i obok sali natryski,
- bibliotekę,
- pokój nauczycielski,
- gabinet dyrektora,
- świetlicę wyposażoną w sprzęt audio-wizualny,
- kuchnię,
- wygodne i jasne korytarze rekreacyjne,
- centralne ogrzewanie, wodę i kanalizację.

26 czerwca 1969 rok

Pilskie Przedsiębiorstwo Budowlane kończy realizację ostatniego zadania (oddaje do użytku małą architekturę). Zakres wykonanych prac to:

- wyrównanie różnic poziomów tarasami,
- plac rekreacyjno - spacerowy przy budynku (wykorzystywany między lekcjami),
- w miejscach niezadrzewionych powstały:
 - dwa boiska do siatkówki,
 - boisko do piłki ręcznej,
 - boisko do koszykówki,
 - bieżnia 60 metrowa,
 - bieżnia ze skocznią.

Reszta powierzchni to trawniki i kwietniki.

Poza tym jesienią w 1970 roku młodzież szkolna posadziła 3700 drzewek i krzewów. Są wśród nich: kalina, forsycja, tuja, modrzew, świerk, róża szlachetna, dereń biały, jawor, żylistek, jodła, morwa, tawuła, tamaryszek.

W dalszych latach systematycznie były prowadzone prace porządkowe i dalsze zadrzewianie. Mimo starań wiele roślin wypadło z przyczyn atmosferycznych i konkurencji między nimi.

W roku szkolnym 1984/85 szkoła brała udział w Ogólnopolskim Konkursie "Drzewa wokół zagród" zdobywając pierwsze miejsce. Z tej okazji 25 września 1985 roku odbyła się podniosła uroczystość z udziałem:

- wice Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego pana Zbigniewa Nocznickiego
- Dyrektora Okręgu Zarządu Lasów Państwowych pana Józefa Partyka
- władz oświatowych i gminnych,

na której młodzież złożyła meldunek z wykonanych prac „Drzewa wokół zagród”. Minister wręczył szkole dyplom i nagrodę w wysokości 50 tys. zł. Wyrażając swój podziw dla pracy, jaką uczniowie włożyli dla upiększenia otoczenia szkoły.

W kolejnych latach nauczyciel pan Bogdan Ruta zorganizował kilka wyjazdów z grupą uczniów do zakładu dendrologii w Kórniku przywożąc wiele ciekawych drzewek i krzewów, które zostały posadzone na terenie parku.

9 października 1969 roku zostaje zawarta umowa między Pleszewską Fabryką Obrabiarek, a Wydziałem Oświaty w Obornikach w sprawie wynajęcia obu budynków (pałacu i nowej szkoły) na cele kolonijne dla 120 dzieci. Fabryka już w pierwszym roku przeznaczyła na remont pomieszczeń w starym budynku aż 300 tys. zł.

Do otwarcia sezonu kolonijnego w starej szkole urządzono:

salę świetlicową, jadalnię, kuchnię z zapleczem, izolatki, gabinet lekarski.

Dyrekcja szkoły sposobem gospodarczym w północnej części budynku przygotowała pięć mieszkań nauczycielskich.

27 czerwca 1970 roku nastąpiło otwarcie pierwszego turnusu kolonijnego. Przyjechały dzieci z następujących zakładów: Pleszewa, Ostrzeszowa, Jarocina i Koła.

Kolonie były z wielkim powodzeniem organizowane przez 7 lat.

Nowy podział administracyjny kraju (1975 rok - powstanie 49 województw) wymusił na zakładach rezygnację z dalszego organizowania kolonii w Budziszewku. Szkoła z wielkim żalem przyjęła tę decyzję, gdyż współpraca była bardzo dobra. Zakład, co roku przeznaczał duże środki finansowe na remonty bieżące budynków. Zakłady obrabiarek po reformie administracyjnej kraju zostały przydzielone do kombinatu wrocławskiego, który posiadał własną bazę kolonijną.

W roku szkolnym 1970/71 zostaje zorganizowane ognisko przedszkolne dla dzieci sześciolletnich (w późniejszych latach zwane "zerówką"). W pierwszych latach zajęcia dydaktyczno - wychowawcze były prowadzone kilka godzin tygodniowo. W latach 80 - tych tygodniowy przydział zajęć wynosił 20 godzin. Dzieci sześciolletnie w 100% uczęszczały na zajęcia.
W roku szkolnym 1988/89 klasa "o" zostaje przeniesiona do przedszkola w Studzieńcu.

1 września 1973 roku następuje likwidacja klas łączonych w Studzieńcu. Uczniów klasy III i IV przyjmuje szkoła w Budziszewku. W Studzieńcu pozostaje klasa I - 11 uczniów i II - 16 uczniów. Klasy I i II organizacyjnie stają się klasami filialnymi Szkoły Podstawowej w Budziszewku.

Z dniem 1 listopada 1973 roku zostają zorganizowane zajęcia świetlicowe. Utrzymanie personelu oraz dożywianie dzieci pracowników Państwowego Gospodarstwa Rolnego finansowane będzie przez zakład w Studzieńcu. Pozostałe dzieci korzystają z dożywiania za opłatą. Zajęcia świetlicowe prowadzi pani Joanna Sokołowska.

5 czerwca 1974 roku uroczyste nadanie imienia szkole

Odstąpienie popiersia Adama Mickiewicza

Akt nadania odczytuje podinspektor szkolny pan Włodzimierz Dziwiński wręcza dyrektorowi szkoły panu Marianowi Sokołowskiemu.

Od tego dnia szkoła Podstawowa w Budziszewku nosi imię

Adama Mickiewicza – Wieszcz Narodu Polskiego.

30 maja 1980 rok - uroczyste wręczenie sztandaru szkole.

Po odczytaniu i wręczeniu aktu nadania sztandaru szkole, dyrektor Marian Sokołowski prezentuje sztandar.

Na wniosek dyrektora szkoły Mariana Sokołowskiego **27 stycznia 1984 roku** odbywa się spotkanie na terenie szkoły w Budziszewku zespołu administracyjnego, politycznego i społecznego w składzie:

1. Marek Mikołajczak - sekretarz Miejsko - Gminny PZPR
2. Tadeusz Kania - naczelnik Miasta i Gminy Rogoźno
3. Zdzisław Hinz - dyrektor Zbiorczej Szkoły Gminnej
4. Marian Sokołowski - dyrektor szkoły
5. Tadeusz Symański - kierownik filii w Studzieńcu
6. Ireneusz Kubisz - przewodniczący Komitetu Rodzicielskiego
7. Feliks Kaczmarek - kierownik PGR w Studzieńcu

Rozpatrzono dwie sprawy:

1. Postanowiono dowozić dzieci do szkoły na trasie Nienawiszcz - Studzieniec w okresie jesienno - zimowym każdego roku od 01.09 do 31.03. Koszty przewozu będzie pokrywał Urząd Miejsko - Gminny.
2. Ustalono program użytkowania walącego się pałacu, w którym mieściła się szkoła do września 1968 roku.

Po dokonaniu przeglądu wszystkich pomieszczeń oraz piwnic postanowiono:

- a) całe piętro oraz część zamieszkałą od strony północnej przez nauczycieli Janiny i Bogdana Rutów przeznaczyć na mieszkania nauczycielskie,
- b) po przebudowie parteru uzyskane pomieszczenia przeznaczyć na potrzeby kulturalne wsi i szkoły:
 - izbę pamięci Adama Mickiewicza
 - bibliotekę wiejską,
 - czytelnię,
 - pomieszczenia do zajęć praktycznych, muzycznych, wystawowych itp.
 - uzyskaną salę wykorzystywać na uroczystości środowiskowe,
 - piwnice od strony południowej przeznaczyć na pracownię.
- c) przy przebudowie przewidzieć centralne ogrzewanie, wodę i kanalizację.

W drugiej połowie 1989 roku następuje przemiana ustrojowa w kraju. Zmienia się diametralnie polityka społeczna, gospodarcza i polityczna. Nie było więc możliwości kontynuowania zamierzonych planów. Dla szkoły i środowiska zakończyła się wielka szansa uratowania budynku i wykorzystania go w zaplanowanym celu (można ubolewać, że nie doszło do realizacji opracowanej dokumentacji). Urząd Miejsko -Gminny jako właściciel był zmuszony szukać nowego nabywcę tym bardziej, że nie posiadał zasobów finansowych na żaden remont a budynek ulegał coraz szybszej dewastacji (dach, rynny stropy wymagały natychmiastowej interwencji).

Opracował: Marian Sokołowski

Dyrektorzy Szkoły Podstawowej w Budziszewku

 Maria Zygmantowska 1930-1939	 Wojciech Józwiak 1945-1950	 Bernard Barełkowski 1951-1956
 Marian Sokołowski 1956-1991	 Janina Ruta 1991-1996	 Maria Frankowska 1996-2015